

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04

ZESPÓŁ REALIZACJI

BADAŃ

INTERNET:

621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17

<http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24

00 - 503 W A R S Z A W A

TELEFAX 629 - 40 - 89

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/42/99

PREFERENCJE PARTYJNE W MARCU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC '99

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Mimo że w pierwszych dniach marca, kiedy realizowaliśmy nasze badanie, minęła już fala najbardziej spektakularnych protestów różnych grup społecznych i zawodowych, sytuacja polityczna w kraju jeszcze się w pełni nie ustabilizowała. Grupy rolników i pracowników służby zdrowia ciągle nie są usatysfakcjonowane działaniami podejmowanymi w ich sprawach przez rząd. Nadal też tlą się konflikty związane ze zmianami w systemie oświaty. W czasie realizacji naszego sondażu¹ trwała okupacja gmachu MEN przez nauczycieli z ZNP domagających się podwyżek.

Jedną z konsekwencji niepokojów obserwowanych na przełomie stycznia i lutego wydaje się dość radykalne zapoczątkowanie w marcu przebudowy organizacyjnej Rady Ministrów i zmian personalnych w jej składzie. Szybkie dymisje pociągnęły za sobą nagłośnione przez media tarcia polityczne w łonie AWS oraz dyskusję na temat przyszłości tego ugrupowania i odpowiedzialności personalnej za funkcjonowanie rządu. Spadek notowań gabinetu Jerzego Buzka sprowokował dalszą dyskusję na temat tempa i zasad wprowadzania reform. Ugrupowania opozycyjne, w tym głównie SLD, zdiagnozowały sytuację jako poważny kryzys w państwie. Jednocześnie kłopotom politycznym koalicji rządowej towarzyszy znaczna niepewność związana z niełatwą sytuacją gospodarczą na świecie, deficytem w bilansie handlowym, spadkiem kursu złotego oraz mniejszymi niż się spodziewano wpływami do budżetu.

Jak zatem po tym burzliwym okresie kształtuje się układ sił na scenie politycznej? Jakim poparciem cieszą się poszczególne ugrupowania? W marcowym sondażu przedstawiliśmy badanym szersze niż dotychczas spektrum partii i organizacji. Obok głównych

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (106), 4-9 marca ‘99, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców Polski (N=1065).

ugrupowań sceny politycznej mieli oni do wyboru także inne partie i organizacje, dotąd mniej liczące się lub stosunkowo niedawno utworzone, mające aspiracje wyborcze.

Gdyby wybory do Sejmu odbywały się na początku marca, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 57% ankietowanych. Liczba tych deklaracji nie zmienia się od grudnia ubiegłego roku.

**POPARCIE DLA PARTII I UGRUPOWAŃ POLITYCZNYCH WŚRÓD OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ
W POTENCJALNYCH WYBORACH PARLAMENTARNYCH**

Partie i ugrupowania polityczne	'98												'99		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III
	w procentach														
SLD	27	25	21	24	27	24	31	22	28	29	30	28	27	29	28
AWS	28	32	29	30	27	25	20	25	23	38	28	29	28	22	22
UW	15	15	14	14	12	15	13	13	12	7	12	12	11	15	9
PSL	7	8	10	8	6	7	6	10	8	8	8	9	9	11	9
UP	7	6	6	8	8	8	9	6	8	4	3	6	7	7	5
ROP	3	5	5	3	4	3	3	4	4	2	3	3	2	3	4
KPEiR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	3
ZZR „Samoobrona”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
UPR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
PLD	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ChD III RP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1
KPEiR RP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1
Inna partia	2	2	3	4	4	4	4	5	3	4	5	3	3	2	3
Trudno powiedzieć	9	7	12	10	12	14	14	14	13	7	11	9	8	8	11
N	695	696	670	707	975	708	649	618	736	678	657	620	650	635	601

W marcu ugrupowaniem mającym największe poparcie pozostaje SLD; głosowałoby na nie 28% badanych deklarujących udział w wyborach. Drugie miejsce zajmuje AWS, na które oddałoby swój głos 22% potencjalnych wyborców. Zatem - po wyraźnym spadku notowań AWS w lutym - wśród liderów naszej listy utrzymuje się dość wyraźna przewaga

formacji Leszka Millera. Obecne notowania obu partii nie odbiegają od rejestrowanych w lutym.

Kolejne miejsca w naszym rankingu zajmują UW i PSL. Chęć oddania głosu na każdą z tych partii deklaruje 9% badanych wybierających się głosować. Odnosząc te wyniki do wskazań z lutego można powiedzieć, że ludowcy zyskali obecnie nieco mniejsze niż wówczas poparcie, natomiast partia Leszka Balcerowicza w ubiegłym miesiącu miała wyraźnie lepsze notowania niż obecnie. Trzeba jednak zastrzec, że rozszerzenie listy ugrupowań o dodatkowe - w porównaniu z lutym - partie i organizacje nie pozwala w sposób w pełni uprawniony metodologicznie porównywać obu tych pomiarów, gdyż kontekst, w którym dokonywany jest wybór, może wpływać na ogólny układ preferencji ankietowanych.

Listę ugrupowań mających jeszcze szansę na miejsca w parlamencie zamyka Unia Pracy, którą poparłoby 5% głosujących. Wyborczego progu nie przekroczyłyby natomiast wszystkie pozostałe ugrupowania uwzględnione w naszym badaniu. Stosunkowo najbliższy wejścia do parlamentu - według deklaracji ankietowanych - byłby jeszcze ROP. Gdyby wybory odbywały się w marcu, za partią Jana Olszewskiego opowiedziałyby się 4% wybierających się do urn. Jeszcze mniejsze poparcie uzyskałaby KPEiR (3%). Nadal na niskim poziomie utrzymują się także notowania długo nieobecnej na naszej liście Unii Polityki Realnej. W marcu mogłaby ona liczyć na głosy 2% potencjalnych wyborców, podobnie jak „Samoobrona” Andrzeja Leppera. Na Chrześcijańską Demokrację Lecha Wałęsy, Partię Ludowo-Demokratyczną Romana Jagielińskiego oraz KPEiR RP wyborcy oddaliby tylko po 1% głosów.

Interesujący jest fakt, że - mimo rozszerzenia w stosunku do ubiegłych miesięcy listy ugrupowań - nie zmieniła się liczba potencjalnych wyborców deklarujących chęć głosowania na jeszcze inną partię.

Opracowała

Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?
 1 - Na pewno wziął(ę)by w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	57	21	22	1063
Płeć				
Mężczyźni	58	21	21	505
Kobiety	56	21	23	558
Wiek				
18-24 lat	45	26	30	152
25-34	50	27	23	187
35-44	58	20	22	218
45-54	61	19	20	199
55-64	68	19	13	134
65 lat i więcej	60	16	24	172
Miejsce zamieszkania				
Wieś	52	25	23	390
Miasto do 20 tys.	67	17	17	128
20 - 100 tys.	64	21	15	223
101 - 500 tys.	53	21	26	196
501 tys. i więcej mieszk.	54	17	29	125
Wykształcenie				
Podstawowe	50	22	28	324
Zasadnicze zawodowe	53	26	22	309
Średnie	62	19	19	343
Wyższe	74	11	15	87
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	67	15	17	67
Prac. umysł. niż. szczebla	65	17	18	102
Pracownicy fiz. - umysł.	56	22	21	97
Robotnicy wykwalifikowani	51	26	22	104
Robotnicy niewykwalifik.	56	24	19	52
Rolnicy	47	28	25	53
Pracujący na własny rach.	71	11	18	43
Bierni zawodowo				
Renciści	54	22	25	130
Emeryci	63	18	19	212
Uczniowie i studenci	48	24	28	72
Bezrobotni	43	32	26	87
Gospodynie domowe i inni	57	12	32	44
Pracuje w:				
sferze budżetowej	69	21	9	98
sekt. państw., publicznym	59	19	23	132
sp. właśc. pryw. i państwa	58	24	18	79
sekt. pryw. poza rolnict.	57	20	23	192
prywatnym gosp. rolnym	53	26	21	60
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	52	26	22	223
276 - 399	56	19	25	156
400 - 549	57	24	19	213
550 - 799	70	12	19	139
Powyżej 799 zł	63	9	28	111
Ocena własnych war. mater.				
Złe	50	25	25	373
Średnie	57	23	21	457
Dobre	68	12	20	232
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	56	17	27	64
Raz w tygodniu	59	22	19	590
Kilka razy w miesiącu	57	26	18	157
Kilka razy w roku	57	21	23	163
W ogóle nie uczestniczy	44	12	44	88
Poglądy polityczne				
Lewica	72	13	15	261
Centrum	53	24	23	288
Prawica	67	17	16	255
Trudno powiedzieć	36	31	33	258

Tabela 2. Gdyby miał(a) Pan(i) wybierać z poniższej listy, to na którą partię by Pan(i) głosował(a)?

(%)

	AWS	ChD III RP	KPEiR	KPEiR RP	PSL	PLD	ROP	SLD	UPR	UP
Ogółem	22	1	3	1	9	1	4	28	2	5
Płeć										
Mężczyźni	25	1	3	1	8	1	5	26	2	3
Kobiety	19	1	3	2	9	1	3	30	1	6
Wiek										
18-24 lat	22	0	2	0	4	3	6	18	3	16
25-34	18	0	0	0	13	0	4	23	1	7
35-44	24	1	2	0	7	0	2	34	4	2
45-54	21	2	1	2	10	2	4	31	1	5
55-64	18	1	3	2	10	3	5	31	1	1
65 lat i więcej	28	1	10	4	7	1	3	27	1	1
Miejsce zamieszkania										
Wieś	24	1	3	3	16	0	3	22	0	6
Miasto do 20 tys.	26	1	4	0	4	0	8	31	0	4
20 - 100 tys.	22	0	4	2	4	2	4	31	3	3
101 - 500 tys.	22	3	2	0	5	2	2	30	1	7
501 tys.i więcej mieszk.	11	0	0	0	7	3	5	38	6	2
Wykształcenie										
Podstawowe	21	1	7	2	12	2	4	26	1	3
Zasadnicze zawodowe	26	1	3	1	9	1	5	30	0	2
Średnie	21	1	1	2	7	2	7	30	2	8
Wyższe	20	0	0	0	7	0	2	29	4	3
Grupa społ.-zaw. pracujący										
Kadra kier., inteligencja	31	0	0	0	6	0	0	19	6	1
Prac.umysł.niż.szczębla	21	0	1	2	8	3	3	34	0	5
Pracownicy fiz.-umysł.	18	0	2	0	3	0	3	37	0	13
Robotnicy wykwalifikowani	28	0	3	0	2	3	3	31	3	4
Robotnicy niewykwalifik.	19	1	0	0	4	0	0	41	0	4
Rolnicy	14	0	5	0	41	0	0	8	0	0
Pracujący na własny rach.	23	0	0	3	0	0	5	17	6	9
Bierni zawodowo										
Renciści	18	2	7	5	15	3	5	24	1	3
Emeryci	27	1	6	2	7	1	4	30	1	3
Uczniowie i studenci	25	0	3	0	7	0	14	17	5	8
Bezrobotni	8	4	1	1	14	0	6	30	0	4
Gospodynie domowe i inni	18	7	0	0	9	0	4	43	0	0
Pracuje w:										
sferze budżetowej	29	0	1	0	6	3	2	36	0	4
sekt. państw.,publicznym	16	0	2	2	7	0	2	37	0	6
sp. właśc. pryw. i państwa	34	0	0	0	5	0	4	22	6	5
sekt. pryw. poza rolnict.	18	0	1	2	3	2	4	27	5	8
prywatnym gosp. rolnym	13	0	4	0	38	0	0	14	0	0
Dochody na jedną osobę										
Do 275 zł	15	2	2	1	19	0	6	25	1	4
276 - 399	26	0	6	3	4	4	2	31	0	3
400 - 549	23	2	4	1	7	0	5	32	0	7
550 - 799	26	0	2	2	4	2	5	31	3	7
Powyżej 799 zł	21	0	2	0	0	3	1	37	4	5
Ocena własnych war. mater.										
Złe	17	1	5	1	11	2	3	36	0	2
Średnie	25	2	3	2	8	0	4	25	1	5
Dobre	23	0	2	0	6	2	5	26	3	6
Udział w prakt. religijnych										
Kilka razy w tygodniu	36	4	4	2	5	0	10	13	2	0
Raz w tygodniu	28	1	3	2	9	2	4	22	1	5
Kilka razy w miesiącu	12	1	2	1	10	0	6	29	4	5
Kilka razy w roku	10	1	4	0	9	2	2	43	2	2
W ogóle nie uczestniczy	6	0	1	3	4	0	0	64	2	10
Poglądy polityczne										
Lewica	2	0	2	1	10	3	2	67	0	3
Centrum	17	2	4	3	10	2	3	20	1	10
Prawica	53	1	2	1	4	0	7	4	4	2
Trudno powiedzieć	14	3	7	1	11	0	4	11	0	4

(continued)

Tabela 2 cd. Gdyby miał(a) Pan(i) wybierać z poniższej listy, to na którą partię by Pan(i) głosował(a)?

(%)

	UW	"Samo- obrona"	Inna	Trudno powie- dzieć	Liczba osób
Ogółem	9	2	3	11	601
Płeć					
Mężczyźni	10	2	4	8	291
Kobiety	8	1	2	14	310
Wiek					
18-24 lat	6	0	2	18	68
25-34	13	4	3	13	94
35-44	12	2	1	10	125
45-54	7	0	5	9	121
55-64	4	2	6	13	90
65 lat i więcej	8	1	2	7	102
Miejsce zamieszkania					
Wieś	5	3	2	12	201
Miasto do 20 tys.	7	1	6	8	86
20 - 100 tys.	10	1	5	11	143
101 - 500 tys.	9	1	3	12	104
501 tys.i więcej mieszk.	18	0	0	11	66
Wykształcenie					
Podstawowe	2	1	3	15	162
Zasadnicze zawodowe	7	2	4	10	162
Średnie	10	2	2	11	213
Wyższe	25	0	5	7	65
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	25	0	7	6	45
Prac.umysł.niż.szczebła	13	0	0	11	66
Pracownicy fiz.- umysł.	6	0	3	14	54
Robotnicy wykwalifikowani	9	0	1	11	54
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	5	26	30
Rolnicy	3	17	0	11	25
Pracujący na własny rach.	20	3	3	12	30
Bierni zawodowo					
Renciści	4	1	1	10	70
Emeryci	6	1	4	9	131
Uczniowie i studenci	14	0	4	4	35
Bezrobotni	4	0	7	24	37
Gospodynie domowe i inni	0	5	8	5	25
Pracuje w:					
sferze budżetowej	6	0	6	9	68
sekt. państw.,publicznym	11	0	1	17	77
sp. właśc. pryw. i państwa	12	0	5	7	46
sekt. pryw. poza rolnict.	16	1	1	12	108
prywatnym gosp. rolnym	2	13	0	14	32
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	1	4	2	18	116
276 - 399	7	0	4	10	87
400 - 549	9	1	4	6	122
550 - 799	5	1	4	9	96
Powyżej 799 zł	19	0	1	7	70
Ocena własnych war. mater.					
Złe	5	2	4	11	184
Średnie	8	2	4	12	258
Dobre	14	1	1	10	158
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	7	0	2	15	35
Raz w tygodniu	7	1	4	12	347
Kilka razy w miesiącu	10	2	3	16	89
Kilka razy w roku	15	3	2	6	92
W ogóle nie uczestniczy	9	0	0	0	37
Poglądy polityczne					
Lewica	5	2	1	2	186
Centrum	9	1	3	17	152
Prawica	15	0	4	4	170
Trudno powiedzieć	3	4	6	33	93